

Předkládaná diplomová práce Jana Pumra s názvem *Třídně podmíněné volební hlasování v Paraguayi* se věnuje ověřování platnosti z pohledu někoho možná poněkud zastaralé teorii třídního hlasování (*class voting*) v prostředí Paraguaye. Pokud však přihlédneme k tomu, že Latinská Amerika byla poměrně donedávna světovými politology často opomíjeným regionem, není divu, že se danému tématu v paraguayském prostředí doposud nikdo nevěnoval. Z tohoto pohledu se mi toto téma jeví jako velmi vhodně zvolené.

Práce je strukturována přehledně do čtyřech hlavních částí. První z nich je teoretická a je obecně věnována sociální stratifikaci, společenským třídám a různým přístupům k této problematice v literatuře. I přes to, že zde autor zřetelně vychází zejména ze dvou zdrojů (Šanderová a Katrňák), se jedná o poměrně ucelený přehled těchto přístupů. Rozebírá zde například koncepty Marxovy, Weberovy, Lenskiho, funkcionalistické nebo gradualistické. Z takto pojatého přehledu se pak dá velmi dobře vycházet v dalších částech práce. Ve druhé – přehledové – části práce se autor věnuje tomu, jakým způsobem byla doposud problematika třídního hlasování reflektována v odborné literatuře. Upozorňuje na, dle mnoha studií, klesající tendenci tohoto fenoménu především v západní Evropě, ale také na jeho opomíjenost v literatuře věnující se Latinské Americe. Autor zde také rozebírá možnosti měření třídního hlasování. Ve třetí části se pak autor zaměřuje na Paraguay, na vývoj jeho stranického systému a také na sociální strukturu. V této souvislosti se zde také snaží navrhnout vlastní třídní schéma paraguayské společnosti na základě dostupných dat z databází Latinobarómetro a LAPOP, přičemž vychází z kategorií, jako jsou zaměstnanecký sektor a příjem, index materiálního a servisního zabezpečení, vzdělanost, gender, věk a etnikum a náboženství. Poslední dvě pak ze samotného výzkumu vynechává kvůli homogenitě paraguayské společnosti a také z důvodu nedostatku dat. Právě ten asi způsoboval autorovi největší potíže při sestavování tohoto schématu. Dle mého názoru se s tím však vypořádal velmi dobře a na základě dostupných dat sestavil schéma založené především na zaměstnaneckých sektorech, jež dobře ilustruje socioekonomické rozvrstvení paraguayské společnosti. Ostatní kategorie (kromě etnicity a náboženství) pak využívá jako kontrolní proměnné. Ve čtvrté části testuje vliv tohoto třídního schématu na volební hlasování, respektive to, do jaké míry má společenská třída daného jedince vliv na to, jakou stranu tento volí. Autor vychází z dat z let 1995 až 2014 s tím, že některé roky musel například kvůli chybějícím či nevhodným datům z analýzy vynechat.

Metodologicky je práce zvládnuta vynikajícím způsobem. Autor rozdělil zkoumané období na několik etap, u kterých pomocí vícenásobné logistické regrese zjišťoval existenci třídního hlasování. Pomocí výpočtů adjustovaných standardizovaných reziduí a takto získaných statistických odchylek pak v tabulkách přehledně ukazuje případy, kdy má třídní hlasování nějakou váhu. Díky takto provedené analýze pak může pomocí grafů ilustrovat charakter a váhu třídního hlasování v čase.

Na základě takto provedených zkoumání autor dochází k závěru, že třídní hlasování v Paraguayi nemá a nemělo příliš velkou váhu, a že navíc jeho význam s postupem času klesá, podobně jako v západní Evropě. I přes tyto závěry a přes kritiku, již se tomuto konceptu dostalo v odborné literatuře, však autor dochází k některým zajímavým dílčím závěrům. Jedním z nich například je, že státní zaměstnanci měli ve zkoumaném období zvýšenou tendenci hlasovat pro *colorados*, což může být dle autora jakési reziduum přetrvávající z režimu diktátora Stroessnera, kdy členství v této straně často zajišťovalo právě posty ve státní sféře. Z výše uvedeného vyplývá, že se autorovi podařilo naplnit cíl práce, tedy zjistit, zda má třída nějaký vliv na volební chování paraguayských voličů, a zda zde existuje nějaký obecný trend ve volebním chování těchto voličů.

Z formálního hlediska práce naprosto vyhovuje kladeným požadavkům. Po jazykové stránce nemám výhrad, práce splňuje parametry odborného textu a je bez gramatických chyb.

Celkově práci hodnotím jako velmi vydařenou. Vynikající teoretické a přehledové části (zde mám výtku pouze k tomu, že by autor mohl v první kapitole více vycházet z původních zdrojů, jak už jsem naznačil výše) vytvářejí dobrý základ pro části práce věnující se Paraguayi a samotný autorův výzkum. Ten je velmi kvalitní a nabízí mnoho příležitostí pro další zkoumání. Práce samotná pak může velmi dobře posloužit jako základ pro odborný politologický článek.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové dne 16. ledna 2016

Tomáš Herčík